

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö kolmesta valtioneuvoston asetuksesta, jotka koskevat eräiden tuotteiden ja palvelujen saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimuksia

Lausunnonantajan lausunto

Valtioneuvoston asetus eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista

Gofore kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausuntomme koskee kaikkia asetuksia yhteisesti.

Goforen lausunto on laadittu saavutettavien palveluiden suunnittelun, toteutuksen, testauksen ja auditoinnin parissa työskentelevän yrityksen näkökulmasta. Lausuntomme keskittyykin saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimuksia koskevien asetusten toteuttamiskelpoisuuteen sekä siihen, mitä esteitä kokemuksemme mukaan vaatimusten hengen toteuttamiseen liittyy.

Uskomme uusien asetusten olevan tasavertaisuutta edistäviä. Saavutettavat palvelut koetaan usein myös käytettävämmäksi vaikkei käyttäjällä olisikaan toimintarajoitteita ja ne myös palvelevat kontekstiin sidottua toimintarajoitteisia, joten esteettömät ja saavutettavat palvelut edistävät yhdenvertaisuutta ja henkilöiden valinnan mahdollisuuksia laajemminkin.

Digipalveluiden tuomat mahdollisuudet tasavertaisuuden edistäjinä ovat siis kiistattomat (verrattuna vain fyysiseen palveluun), mutta tasavertaisuus ei toteudu tai toteutuu liian hitaasti ilman riittävää regulaatiota ja sen toteuttamiseen tarvittavia panostuksia. Esitetyt asetusten henki tukee tätä suuntaa, mutta kokemukset osoittavat, että haasteita on osaamisessa ja resursoinnissa.

Saavutettavuuden toteutumisessa avainasemaan nousee saavutettavuuden suunnittelu ja toteutus osana digitaalisten palveluiden kehittämistä lähtien alun määrittelytyöstä. Palveluiden testaaminen ja puutteiden korjaaminen jälkikäteen on aina kalliimpaa ja hankalampaa. Kokemuksemme mukaan osalla julkisen sektorin toimijoista saavutettavuussuunnittelu on integroitu sujuvaksi osaksi palveluiden toteuttamista. Valitettavan usein saavutettavuus kuitenkin kuitataan lain vaatimalla saavutettavuusselosteella, eikä löydettyihin epäkohtiin tehdä kriteerien vaatimia muutoksia ja

korjauksia, koska saavutettavuustestaus on tehty kehityksen myöhäisessä vaiheessa. Saavutettavuusvaatimukset eivät ole pelkästään teknisiä vaatimuksia vaan myös sisällöllistä selkeyttä. Automaattitestausta ei ole riittävä varmistamaan saavutettavuuden vaatimuksia.

Kokemuksemme mukaan keskeinen haaste saavutettavuuden ja esteettömyyden toteuttamiselle on ollut puutteellinen osaaminen ja resurssit palvelujen suunnittelussa, ostamisessa/hankinnoissa ja toteutuksessa. Suosittelemme, että osaamiseen liittyvät puutteet nostetaan näkyväksi ja varmistetaan, että toimijoilla (erityisesti julkishallinnossa) on olemassa tarvittava tuki vaatimusten mukaisten palvelujen toteuttamiseksi.

Lisäksi Gofore ehdottaa, että käsitteiden määrittelyyn (lähtien käsitteistä esteettömyys ja saavutettavuus) panostettaisiin vielä esitettyä enemmän.

Valtioneuvoston asetus saavutettavuusvaatimuksista eräille digitaalisille palveluille

-

Valtioneuvoston asetus esteettömyysvaatimuksista sähköisen viestinnän palveluille ja audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoaville palveluille

-

Nylund Mikael
Gofore Oyj